

Vågan kommune

Forslag til planprogram for Kommunedelplan for naturmangfold

Vedtak FS-026/21

Formannskapet
22.03.2021

Innhold

Innledning.....	2
Rammer og premisser for planarbeidet	2
Formål med planarbeidet	2
Overordnede føringer	3
Prosess, medvirkning og organisering av planarbeidet	3
Prosess.....	3
Metode	4
Medvirkning	4
Planlagt fremdrift	5
Organisering av arbeidet	5

Innledning

Dette planprogrammet angir den videre planprosessen for arbeidet med Kommunedelplan for naturmangfold i Vågan. Vågan kommunen har sammen med de andre Lofotkommunene fått tildelt midler for å delta i et prosjekt initiert av Miljødirektoratet om å utarbeide kommunedelplaner for naturmangfold. Bakgrunnen for dette prosjektet er Stortingsmeldingen *Natur for livet – Norsk handlingsplan for naturmangfold*, Meld. St. 14 (2015-2016).

«Regjeringen ønsker å legge til rette for at kommunene kan øke sin kompetanse om naturmangfold. Regjeringen foreslår at dette skal skje gjennom kunnskapsgrunnlag og økt veiledning, og gjennom et pilotprosjekt om kommunedelplaner for naturmangfold.»

Arbeidet med en kommunal plan for naturmangfold skal være et virkemiddel for å sette naturmangfoldet på den lokalpolitiske dagsorden og etablere en større grad av lokal forankring og medvirkning i utvelgelsen av viktige naturområder i kommunen. Kommunedelplan for naturmangfold skal styrke kunnskapsgrunnlaget for politiske og administrative beslutninger i kommunen, skape forutsigbarhet for forvaltningen, eiere og utbyggere og være et redskap for å synliggjøre naturmangfoldet som ressurs for kommunen.

Rammer og premisser for planarbeidet

Kommunedelplan for naturmangfold i Vågan skal utarbeides som en kommunedelplan. Kommunedelplanen er ikke en juridisk bindende arealplan, men kunnskapsgrunnlaget vil kunne gi føringer. Kommunedelplanen vil dermed være et verktøy ved saksbehandling, planlegging og drift av områder som berører natur. Planen sikrer et utvidet grunnlag for medvirkning og en større grad av forankring politisk og administrativt.

Planprogrammet skal gjøre rede for:

- Formålet med planarbeidet
- Planprosessen med frister og deltakere
- Opplegget for medvirkning
- Behov for utredninger

Kommunedelplan for naturmangfold skal ha en handlingsdel som angir hvordan planen skal følges opp de fire påfølgende år eller mer. Handlingsdelen revideres årlig. En kommunedelplan for naturmangfold følger plan- og bygningslovens regler for utarbeidelse av planer. Planen er ikke juridisk bindende, men vil være et grunnlag for innhenting av kunnskap og være retningsgivende i andre juridisk bindende planer, byggesaker og andre prosjekter.

Formål med planarbeidet

Hovedmålsetting er at planen skal bidra til kunnskap og bevissthet om naturmangfold i vår kommune samt synliggjøre og sikre naturverdier kommunen har ansvar for (nasjonale forventninger, IPBES 2019). Arbeidet med naturmangfoldet i kommunen skal i tillegg bli bedre lokalt forankret.

- Planen skal gjøre naturinformasjon tilgjengelig for allmennheten og forvaltningen selv. Kunnskap om naturmangfold skal videre danne grunnlag for interesseavveininger.
- Et annet formål er raskere og mer forutsigbare planprosesser
- Planen skal ivareta hensyn til lokaldemokrati og medvirkning. Dette er argumentet for at planen gjennomføres som Kommunedelplan.
- Planen skal prioritere tiltak i planperioden, hvor det da også skal fremgå hvor det foreligger kunnskapshull

Overordnede føringer

Stortingsmelding 14 (2015-16) Natur for livet beskriver hvordan regjeringens politikk skal bidra til å ta vare på naturmangfoldet. Et av innsatsområdene er å styrke kommunens arbeid med naturmangfold, samt gi kommunene et kompetanseløft på området. Arealendringer er den viktigste årsaken til tap av natur i Norge. Det er derfor svært viktig at kommunene utøver en god arealforvaltning som hensyntar naturmangfoldet.

Nasjonale forventninger til regional og kommunal planlegging 2019-2023 beskriver hvordan regjeringens politikk skal sikre en bærekraftig utvikling i hele landet. Det er besluttet at FNs 17 bærekraftsmål skal være en del av grunnlaget for samfunns- og arealplanleggingen. De viktigste bærekraftmålene for denne planen vurderes å være 11. Bærekraftige byer og lokalsamfunn, 14. Livet i havet og 15. Livet på land.

Fylkesplan for Nordland (2013 - 2025) har målsetting om at hensynet til biologisk mangfold og naturens tåleevne skal ligge til grunn for all arealforvaltning, og at viktige naturområder må forvaltes slik at områdenes kvalitet ikke forringes. Arealbruken skal skje etter ei avveining mellom nærings-, friluftslivs- og miljøinteresser. Gjennom samordning av arealpolitikken skal Nordlands arealer forvaltes slik at natur- og kulturmiljøer, landskap og viktige kvaliteter i omgivelsene blir ivaretatt i hele fylket. Fylkesplanen er også retningsgivende for kommunal planlegging.

Kommuneplanens samfunnsdel 2020 – Vågan kommune skal ha en bærekraftig ivaretagelse av natur, kultur og lokale ressurser. Vågan skal være en bevisst kommune i forhold til klimapåvirkning og biologisk mangfold.

- Utvikle langsiktige strategier for klima, miljø og energi i kommunens planverk som ivareta en bærekraftig utvikling.
- Utvikle en langsiktig plan for besøksforvaltning og regulere bruk av natur og kultur for å skape en bærekraftig utnyttelse på lang sikt
- Være en sterk kystkultur. Satse på lokalt forankrede bedrifter og fremme utvikling av lokale og bærekraftige ressurser og produkter
- Utvikle tydelige strategier for bruk og vern gjennom kommunens planverk. Skape forutsetninger for å beholde mangfoldet i havn og marine områder
- Ivareta en god oversikt over verdifulle arealer mtp biologisk mangfold og videre forvalte dette i arealplanleggingen

Prosess, medvirkning og organisering av planarbeidet

Prosess

Et høringsutkast til planprogram skal legges ut til offentlig ettersyn og høring samtidig med at oppstart av planarbeidet kunngjøres. Planprogrammet skal gjøre rede for formålet med planarbeidet og hvilke problemstillinger som anses som viktige for miljø og samfunn. Planprogram skal oppgi hvilke temaer som skal utredes. Det skal også gjøres rede for hvordan prosessen vil forløpe, med blant annet fremdrift og muligheter for medvirkning.

Planprogrammet skal endelig fastsettes av formannskapet. Når planprogrammet er fastsatt, begynner arbeidet med selve planen. Basert på planprogrammet utarbeides det et forslag til kommunedelplan for naturmangfold.

Metode

Planarbeidet vil i hovedsak basere seg på den kunnskap og de data man i stor grad allerede har. I tillegg er det aktuelt å gjennomføre noe registreringsarbeid parallelt med planprosessen.

Tilgjengelige data og kartlegging av arter, og spesielt rødlista arter og/eller der man kan forvente å finne viktige naturtyper, kan være indikatorer for viktige naturområder. Norsk rødliste for arter er en oversikt over arter som har risiko for å dø ut fra Norge. Artene på Rødlista kjennetegnes gjerne ved at de minker kraftig i antall eller er fåtallige. I tillegg bidrar ofte reduksjon og fragmentering av leveområder til økt risiko for utdøing. Vanligvis er det en kombinasjon av flere faktorer som fører til at en art står på Rødlista. Rødlista er utarbeidet av Artsdatabanken i samarbeid med fageksperter (Artsdatabanken, 2019).

I tillegg vil kommunen velge ut pressområder med kartleggingsbehov, dvs. områder der man forventer stor aktivitet og stort utbyggingspress. Arbeidet vil synliggjøre kartleggingsbehov av lokalt viktige områder for naturmangfold og landskapsøkologiske funksjonsområder.

Vågan kommune vil på samme måte kartlegge fremmede arter «svart-liste arter». Fremmede arter regnes som en stor trussel mot naturmangfoldet både i Norge og på verdensbasis. De fleste fremmede artene vi har i Norge er karplanter. Mange av disse har i flere hundre år blitt dyrka i hager og parker, og vært til glede for både mennesker og dyr. Utfordringa er når disse fremmede plantene er på veg over hagegjerdet og påvirker arter og naturtyper negativt (Artsdatabanken, 2019).

Et sentralt element i Kommunedelplanen er handlingsdelen. Handlingsdelen vil ta for seg de viktigste satsningsområdene og utfordringene for naturmangfoldet i kommunen. Et særlig viktig satsingspunkt vil da være å få en helhetlig oversikt over verdifulle områder og arter i Vågan kommune. Planen vil dermed synliggjøre hull i kunnskapsgrunnlaget og hvor det bør arbeides for å innhente mer kunnskap om naturmangfold. Vågan prioritere kartlegging som benytter anerkjent standard NiN (Natur i Norge) i og med at det er en utprøvd metode som gir en helhetlig kartlegging av naturmangfold. Hensikten er å skaffe et kunnskapsgrunnlag hvor verdivurdering av kartlagte forekomster skjer i etterkant på bakgrunn av lokalitetens kvaliteter for naturmangfold. I tillegg vil det være nødvendig å velge ut og avgrense pressområder.

Handlingsdelen vil også være en plan for prioriterte skjøtsel- og forvaltningstiltak i planperioden. Satsningsområdene og tiltakene bør samkjøres med kommuneplanprosessen, slik at disse følges opp i planperioden.

Medvirkning

Arbeidsgruppen har satt av god tid til medvirkning. Mye av den lokale kunnskapsinnhenting skjer ved hjelp fra lokale ildsjeler, naturinteresserte, representanter fra lag og organisasjoner. Ved planoppstart kunngjøres en melding på kommunens hjemmesider og i lokalavisen og særskilt varsel om planarbeidet.

Det vil også bli åpne tema møter for hele befolkningen og eksterne (*Fyll inn hva slags temamøter*), disse vil bli annonsert i god tid i forkant.

I høringsperioden ønsker vi særlig innspill på følgende:

- Kartleggings- og utredningsbehov

- Konkrete innspill til viktige områder for naturmangfold, særlig for fugl og insekter.
- Konkrete tiltak til kommunedelplanens handlingsdel

Planlagt fremdrift

Behandlingstrinn	Dato
Varsling av oppstart av planarbeid og Kommunestyrebehandling av utsending av planprogram på høring (6 uker)	Mars 2021
Behandling av innkommende forslag og justering av planprogram	September 2021
Fastsette planprogram i kommunestyret	Oktober 2021
Utarbeide fremdriftsplan, inkludere innspill, sammenstille kjent data og ev. ny kartlegging og utarbeide planforslag	November 2021
Gjennomføre medvirkningsmøter med innbyggere om utvalgte tema	Januar 2022
Eventuell ny kartlegging	Ila 2022
Planforslag til 1. gangsbehandling	Mars 2022
Planforslag er til offentlig ettersyn – 6 uker	Mars- mai 2022
Behandling av innkomne merknader/innspill	Mai 2022
Vedtaket er kunngjort (sluttbehandling i kommunestyret)	Juni 2022

Organisering av arbeidet

Arbeidet med planen er delt i to; en regionalgruppe og en kommunal.

I Vågan kommune er forslaget i dette planprogrammet at styringsgruppen er deltager fra planutvalg og formannskapet. En arbeidsgruppe bestående av Klima- og miljørådgiver, rådgiver landbruk xxx vil ha hovedansvaret for fremdriften i det kommunale planarbeidet.

Den regionale gruppen består av kommunalt ansvarlig saksbehandler fra hver kommune. I tillegg består gruppen av en medarbeider fra miljøorganisasjonen Sabima som er konsulent for Flakstad kommune, leder av NOF i Lofoten Martin Eggen, representant for Statsforvalter i Nordland, ved seniorrådgiver Svein Stuen. Målet med gruppen er å bidra til kunnskapsutveksling i utvikling av planen.